

Végleges ajánlások

EURÓPAI POLGÁRI VITACSOPORT

Energiahatékonyság

Az energiahatékonysággal foglalkozó európai polgári vitacsoport Végleges ajánlások

Felelősségkizáró nyilatkozat: A dokumentum az energiahatékonysággal foglalkozó európai polgári vitacsoport eredményeit foglalja magában. Az eredményeket tematikus területek szerint tagoltuk.

Tartalomjegyzék

Tájékoztató és magatartásbeli változások.....	3
Méltányos és egyenlő esélyek.....	4
Az EU globális szerepe és a tagállamok	5
Munkahelyek és oktatás	9
Infrastruktúra	13
Épületek	18
Közlekedés.....	19
A vitacsoport polgárai által végzett értékelés eredményei.....	21

Tájékoztatás és magatartásbeli változások

1. ajánlás

Az energiahatékony fogyasztói magatartás kialakításához szükséges feltételek megteremtése

Javasoljuk, hogy a fogyasztóknak biztosított információkat tegyék hozzáférhetőbbé, átláthatóbbá és könnyebben felhasználhatóvá annak érdekében, hogy a háztartások és a szervezetek energiahatékonyabbá válhassanak. Ezért a következő ajánlásokat tesszük:

- Olyan, önellenőrzési funkcióval rendelkező online portál létrehozása, amely segít a fogyasztóknak felmérni a közlekedéssel és az otthonfelújítással kapcsolatos igényeiket, valamint alacsony költségvonzatú tippekkel látja el őket. A portál egyfajta megoldáscsomagot kínálna számukra, megadva a következő lépéseket és a kapcsolattartási adatokat.
- Olyan, helyi szintű fizikai egyablakos ügyintézési pontok (városházák, könyvtárak) hálózatának kialakítása, ahol független szakértők állnak rendelkezésre a nyomon követéshez. A hálózat nem tehet különbséget a vidéki/városi térségek és az egyes társadalmi csoportok között. Az egyablakos ügyintézési pontnak tanácsot kell adnia a jogalkotási, pénzügyi és technikai szempontokkal, valamint a helyi szolgáltatókkal kapcsolatban. A helyi szereplők felé a kérés az lenne, hogy növeljék a szolgáltatással kapcsolatos tudatosságot.
- Hozzáférhetőbb és közérthető energiahatékonysági címkék elhelyezése a termékeken, amelyek többek között a termékek élettartamára vonatkozó információkat tartalmaznak, és hivatkoznak az egyablakos ügyintézési pontok hálózatára.

Indokolás:

Ez az ajánlás azért fontos, mert csak akkor lehet megfelelő döntéseket hozni, ha elegendő információra tudjuk alapozni az intézkedéseinket. Ezeknek az információknak mindenki számára érthetőnek és hozzáférhetőnek kell lenniük. Bár előfordulhat, hogy már sok információ áll rendelkezésre, ezek gyakran nem ismertek, és nem is érthetőek mindenki számára. A fogyasztóknak tisztában kell lenniük az energiafogyasztásukkal, és rendelkezniük kell a saját adataikkal. Ismerniük kell továbbá a kínálgató lehetőségeket és az ezekkel járó költségeket, valamint tudatában kell lenniük, milyen támogatást és szolgáltatásokat vehetnek igénybe az energiahatékonyságuk fokozásához.

Méltányos és egyenlő esélyek

2. ajánlás

Az energiahatékonysággal összefüggő lakásfelújításhoz való méltányos jog finanszírozása

Javasoljuk egy előnyösebb adórendszer bevezetését a kisebb értékű ingatlanok tulajdonosai számára, hogy ne tekintsenek a bérlőkre akadályozó tényezőként az otthonuk felújítása szempontjából. Ezt az emberek jövedelmétől függő, munkára és anyagokra vonatkozó adókedvezmények révén kell elérni. A legalacsonyabb jövedelműeknek kell a legtöbb segítséget nyújtani.

A támogatási mechanizmusokat már a munkálatok megkezdése előtt, vagy pedig a felújítási munka előrehaladtával, részletekben kell biztosítani.

A kormányoknak energiahatékony és fenntartható anyagok felhasználásával be kell ruházniuk a szociális lakhatásba.

A szén-dioxid-adóból származó bevételeket részben az energiahatékonyságra (többek között felújítási munkálatokra) kell elkülöníteni. A nagyobb szennyezést okozó multinacionális vállalatokat ennek megfelelően kell megadóztatni.

A bankoknak elő kell segíteniük az energetikai felújításhoz szükséges hitelekhez való hozzáférést, a jövedelemhez igazított kamatlábal.

Indokolás:

Társadalmi igazságosság alatt az energiához és a lakhatáshoz való méltányos hozzáférést értjük. Napjainkban elfogadhatatlan helyzetekkel szembesülünk: egyesek súlyos energiaszegénységben élnek, és a középosztályhoz tartozó, kisebb értékű ingatlanok tulajdonosai nem részesülnek a saját otthonuk vagy az általuk bérbe adott ingatlanok felújításához nyújtott támogatásokból és segélyekből. A bérlők úgy érzik, képtelenek változtatni a helyzetükön. Elfogadhatatlannak tartjuk, hogy az erőfeszítések nem oszlanak meg méltányosan, és hogy egyesek nem engedhetik meg maguknak, hogy megfelelő hőkomfortot biztosító körülmények között éljenek.

A méltányos hozzáférés mindenki számára megfizethetőbbé teszi az energiahatékonyságot, és ezáltal hozzájárul az éghajlatváltozás elleni kollektív küzdelemhez.

Jelenleg minden uniós tagállamban léteznek felújításfinanszírozási modellek, de ezek nem mindig optimálisak, és nem minden esetben felelnek meg a célközönség igényeinek.

Az EU globális szerepe és a tagállamok

3. ajánlás

Globális példamutatás az energiafüggetlenség és az energiahatékonyság növelése terén

Javasoljuk, hogy az Európai Unió ruházzon be új energiatechnológiák – köztük megújuló energiaforrások – kutatásába és fejlesztésébe a nagyobb energiahatékonyság elérése érdekében. Ez a következő területeket foglalja magában:

1. Energiatermelés (hidrogén, magfúzió stb.);
2. Energiatárolás (akkumulátorok);
3. Energiaátvitel; valamint
4. Az energiafogyasztás csökkentése.

Javasoljuk továbbá, hogy az EU mozdítsa elő az országspecifikus versenyelőnyök felhasználását az energiatermelés területén, és egyúttal segítse elő a bevált módszerek és a tudás tagállamok közötti cseréjét.

Emellett azt javasoljuk, hogy az „első az energiahatékonyság” elv keretrendszerén belül tekintsenek prioritásként azokra az intézkedésekre, amelyek a leginkább hozzájárulnak az energiafüggetlenséghez.

Indokolás:

Az ajánlás azért fontos politikai szempontból, mert megvédi Európát és a polgárait az esetleges geopolitikai válságoktól. Hozzájárul továbbá az európai értékek és a demokrácia védelméhez is, mivel lehetővé teszi az EU számára, hogy megszüntesse a korrump kormányokkal fennálló kapcsolatait. Emellett segíthet az uniós jogalkotási folyamat felgyorsításában, mivel Európa nagyobb mozgásteret kapna a saját alapelveinek meghatározásához. A tagállamok közötti tudáscsere a tagállamok közötti kapcsolatok javítását is elősegítené.

Ez társadalmi-gazdasági szempontból növelné az EU versenyképességét, és lehetővé tenné a 61%-ban importált energia (2019-es adatok: https://ecrgroup.eu/campaign/energy_security) kifizetésére fordított pénz átirányítását azokra a belső beruházásokra, amelyek nagyobb értéket teremtenek az EU és polgárai számára. A harmadik országokból származó energiainport csökkenésének következtében emellett mérséklődne az áringadozásoknak és a globális energiapiacok zavarainak való kitettség, valamint több munkahely jönne létre az EU-n belül.

Környezetvédelmi szempontból ez az energiafogyasztás visszaeséséhez, valamint zöld növekedéshez és klímasemlegességhez vezethet. Ezek mind kapcsolódnak az „első az energiahatékonyság” elvhez és az EU fenntarthatósági vállalásaihoz.

4. ajánlás

Az energiahatékonysági célkitűzések elérése mindenki cselekvőképességének megerősítése révén

Javasoljuk, hogy az EU szorgalmazza az energiahatékonysági szabványok végrehajtását kísérő intézkedéseket, akár közvetlenül, akár a tagállamoknak nyújtott, meggyőző ösztönzők révén. Ez hozzá fog járulni az erőfeszítések igazságos megosztásához az egyének és a vállalkozások – sőt a régiók – között. Így senki nem marad majd le.

Alapelvek:

- Az energiahatékonyság kultúrájának kialakítása hatékonyabb tájékoztatás révén annak érdekében, hogy mindenki kevesebb és megfelelőbb energiát használjon.
- Olyan, feltételekhez kötött ösztönzők kínálása, amelyek segítenek a vállalatoknak beépíteni az energiahatékonyságot a termelésbe, az elosztásba és az értékesítésbe, ügyelve arra, hogy ne gyengüljenek a kkv-k.
- A tisztességes életkörülményekhez szükséges minimális energiamennyiség garantálása, valamint a támogatások nagy részének elkülönítése a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévők számára (például negatív kamatlábú hitelek). A cél a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése, nem pedig azok állandósítása.
- A jövedelemmel fordítottan arányos ösztönzők biztosítása minden egyén számára, különösen progresszív energiaárazás révén, és az energiaforrásoktól függően.

Indokolás:

Ez az ajánlás azért fontos, mert bár léteznek energiahatékonysági szabványok, továbbra is korlátozott mértékű a hozzáférhetőségük és a végrehajtásuk. Napjainkban számos európai szintű energiahatékonysági szabvány létezik (például épületek építése és felújítása, termékek és berendezések környezetbarát tervezése, a programozott elavulás elleni küzdelem, a javításhoz való jog stb.).

Ezek ambiciózusak, és segítik a piac fejlődését, végrehajtásuk azonban eltérő az egyes tagállamokban. Olyan műszaki követelményeket határoznak meg, amelyek pénzügyi hatással járnak, kizárhatnak bizonyos csoportokat (nem mindenki tudja energetikailag felújítani az otthonát, vagy megvásárolni a legerősebb háztartási készülékeket), vagy tisztességtelen versenyt idézhetnek elő (a termelési folyamataikon belül e szabványokat tiszteletben tartó európai vállalatok és az Európai Unió kívüli vállalatok között).

Az energiahatékonyság nem mehet luxusszámba, és nem lehet olyan lehetőség, amelyet egyesek elkerülhetnek. Az EU jelentős szerepet tölthetne be annak biztosításában, hogy az energiahatékonyság jobba tegye az embereket, különösen a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévő háztartások hétköznapjait. Tisztában vagyunk azzal, hogy egyes helyi önkormányzatok és közigazgatási szervek fontos szerepet játszhatnak a példamutatásban és a piac előremozdításában.

Tudatában vagyunk annak, hogy ajánlásunk egyes elemei nem kizárólag az Európai Uniótól függenek, hanem intenzív összehangolást igényelnek a tagállamokkal. Mire valóak viszont a polgári vitacsoportok, ha nem arra, hogy megfogalmazzanak néhány merész elképzelést?

5. ajánlás

Az uniós irányelvek végrehajtásának irányítása és nyomon követése

Javasoljuk, hogy az EU gondoskodjon az energiahatékonysági irányelvek végrehajtásáról a tagállamokban, mivel az irányelveket jelenleg eltérően ültetik át a gyakorlatba. A végrehajtás javításának aspektusai közé tartoznak szankciók, valamint a tájékoztatás és a finanszírozás.

A tájékoztatásnak hozzáférhetőnek és közönségspecifikusnak kell lennie – például a fiatalokat a közösségi médián keresztül, az időseket pedig a televízión keresztül kell megszólítani –, és jól láthatóan kell elhelyezni a nyilvános terekben.

Az EU csak mérhető eredmények alapján nyújt finanszírozást az előírásoknak megfelelő tagállamoknak. A finanszírozásnak igazságosnak, arányosnak és méltányosnak kell lennie, és figyelembe kell vennie a tagállamok eltérő kapacitásait.

A szankcionálási mechanizmusok már léteznek, és a Bizottság bíróság elé viheti a szabályokat be nem tartó tagállamok kormányait.

Az átláthatóság növelése érdekében a tagállamokat rangsorolni kell a végrehajtási erőfeszítéseik alapján. Végezetül az EU-nak arra kell ösztönöznie a nemzeti kormányokat, hogy hozzanak létre egy „bírságszisztémát” annak érdekében, hogy a polgárok bejelenthessék az energiapiazarlás eseteit, a helyi hatóságok pedig ennek megfelelően léphessenek fel.

Indokolás:

Ez az ajánlás azért fontos, mert az irányelvek valamennyi országban történő végrehajtásának biztosítása minden uniós polgárt érintene, sőt lehetőséget is kínálna számukra arra, hogy közvetlenül hozzájáruljanak a nyomonkövetési folyamathoz. Emellett ha a tagállamok között nagyobb mértékű harmonizáció valósul meg, a jövőben könnyebb lesz dönteni az új intézkedésekről. Ha megfelelőbb tájékoztatás révén új módszereket találunk a lakosság különböző rétegeinek bevonására, az fokozhatná mind az EU, mind a nemzeti kormányok elszámoltathatóságát.

Az energiaágazat átalakulása és az energiahatékonyság előmozdítása csak eredményes, tagállami szintű végrehajtással érhető el a szükséges sebességgel és intenzitással. Ha minden tagállamban betartják az energiahatékonysági szabványokat, több uniós polgár élvezheti az energiahatékonyság számos előnyét.

Munkahelyek és oktatás

6. ajánlás

Az energiahatékonysági ágazatban dolgozók szakképzettségének javítása az Unióban

Javasoljuk, hogy növekedjen a képzési kínálat az energiahatékonysággal kapcsolatos foglalkozások terén. Az EU a következő intézkedéseket hozhatja:

1. A tagállamok támogatást nyújthatnak az egyéneknek ahhoz, hogy szakképzett zöld munkaerővé képezzék magukat. Az államnak ösztönzőket kell kínálnia a munkavállalóknak ahhoz, hogy a képzés befejeztével bizonyos ideig az adott országban maradjanak és ott dolgozzanak.
2. Az EU támogathatna rövid távú csere- vagy rotációs programokat, például (szakképzett és képzésben részesülő) diákoknak és munkavállalóknak kínált ERASMUS programokat az energiahatékonyság területén.
3. Amíg meg nem oldódik a szakmunkáshiány az energiahatékonyság területén, vízumkiállítással kellene lehetővé tenni a szakképzett, nem uniós munkavállalók számára, hogy munkát vállalhassanak az adott vízumkiállító tagállamokban.

Indokolás:

Ez az ajánlás azért fontos, mert az összes többi, európai polgári vitacsoport által kidolgozott ajánlás sikeréhez elengedhetetlen, hogy az energiahatékonyság végrehajtásának minden szintjén szakmunkások álljanak rendelkezésre. Szakképzett munkaerő nélkül a tagállamok nem remélhetik, hogy elérik az energiahatékonysági célkitűzéseket. Három intézkedést javasolunk, amelyek mind különböző, a munkavállalók képzéséhez és a munkaerőpiachoz kapcsolódó igényekre reagálnak.

1. intézkedés: Ez az intézkedés azokra az egyénekre irányul, akik az energiahatékonysághoz kapcsolódó területeken szeretnének készségeket fejleszteni vagy elsajátítani. Ha a nemzeti kormányok támogatást nyújtanak a képzéshez, mindenki számára hozzáférhetőbbé tehetik azt, különös tekintettel a szerényebb anyagi körülmények között élőkre, akik máskülönben esetleg nem tudnák tovább- vagy átképzésre fordítani az idejüket. Azt is javasoljuk azonban, hogy a tagállamok vegyék figyelembe az agyelszívás kockázatát (a képzett munkaerő elvándorlását a jobb külföldi fizetés reményében). A támogatott képzésben részt vevő munkavállalókat valamilyen módon arra kell ösztönözni, hogy abban az országban kamatoztassák az új készségeiket, amely befektetett a képzésükbe. A hozzáférhető finanszírozás vonzóbbá tenné a tanfolyamokat, ami miatt többen kereshetnek munkát ezen a területen. Ez azt jelenti, hogy több szakértő tudja megtervezni, végrehajtani és ellenőrizni az energiahatékonysággal kapcsolatos beruházásokat.

2. intézkedés: Ez arra ösztönzi a tagállamokat, hogy rövid távú projektek keretében megosszák a szakképzett munkaerejüket, és biztosítsák, hogy a szakemberekkel nem rendelkező tagállamok is kidolgozhassanak energiahatékony kezdeményezéseket. Ez az információk és a készségek határokon átnyúló cseréjéhez vezethet, ami a zöld

készségek előmozdítását eredményezi.

3. intézkedés: Elismerjük, hogy a helyi munkaerő nem tudja gyorsan kielégíteni a munkaerőigényt minden olyan területen, ahol szakmunkásokra van szükség. Időbe fog telni, hogy létrejőjön a szakmunkások piaca Európában, ezért addig is hasznos lenne megtalálni a módját annak, hogy az EU-n kívülről is meg lehessen hívni szakképzett személyeket.

Összegzőképpen tehát alapvetően kijelenthető, hogy szakmunkások nélkül az emberek nem fogják tudni végrehajtani a szükséges változtatásokat a nagyobb energiahatékonyság érdekében.

7. ajánlás

A jövő megteremtése zöld oktatás révén

Javasoljuk, hogy az emberek kapjanak lehetőséget nagyobb fokú ismeretszerzésre a zöld és energiahatékonysági kérdésekről. Ezt a következő intézkedések bevezetésével lehetne megvalósítani:

1. Olyan, nemzetközi számítógép-használói jogosítvány (ICDL) mintájára kidolgozott európai energiahatékonysági tanúsítvány bevezetése, amelynek célja az energiahatékonysággal kapcsolatos alapismeretek megszerzésének ösztönzése.
2. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a zöld készségekkel rendelkező, szakképzett munkavállalók országos számának növeléséhez évente adott számú, zöld készségekkel rendelkező, szakképzett munkavállaló végezzen el energiahatékonysággal kapcsolatos kurzusokat. Ezt a koncepciót az elmúlt években vezették be egyetemi hallgatók esetében.
3. Az EU-nak olyan tudatosságnövelő kampányokat kell indítania a nyilvánosság körében, amelyek hangsúlyozzák a zöld készségekkel rendelkező, szakképzett munkavállalók értékét, valamint rávilágítanak, hogy ezek lesznek a jövő álláshelyei. Különösen a fiatalokat lehetne megcélozni, akiket meg kell győzni arról, hogy a kétkezi munka ugyanolyan vonzó lehet, mint az irodai állások.

Indokolás:

Minden érdemi változás alapja a minőségi oktatás. Három intézkedést javasolunk, amelyek mind különböző, oktatáshoz kapcsolódó igényekre reagálnak. Idetartozik az energiahatékonysággal kapcsolatos általános ismeretek hiánya, az, hogy a fiatalok nem vesznek részt az energiahatékony kezdeményezések támogatásához szükséges szakképzésben, valamint az energetikai átmenet támogatásához szükséges pályafutások megítélésének megváltoztatása és vonzóbbá tétele.

Először is a csoport egyetért abban, hogy általában véve több ismeretre van szükség az energiahatékonysággal kapcsolatban. Megfelelő ismeretek birtokában mind egyéni, mind nemzeti szinten könnyebb az energiahatékonyság szempontjából kedvező döntéseket hozni. Az ismeretszerzés iskolai tantárgy, kötelező szakmai tanfolyam vagy egyetemi képzés formájában is megvalósulhat. Általában véve azt tanácsoljuk, hogy a tanfolyamhoz minden olyan szinten társuljon ösztönző, amelyen elvégezhető.

Másodszor a korábbi európai egyetemi célértékek rávilágítottak, hogy az európai célok arra ösztönzik a tagállamokat, hogy nagyobb figyelmet fordítsanak az oktatás bizonyos területeire. Az ilyen jellegű, energiahatékonysági képzés területén kitűzött célok idővel a szakképzésben részt vevők számának növekedéséhez vezetnek. Más szóval ha az EU elérendő célokat tűz ki a tagállamok számára, azzal arra készíteti őket, hogy növeljék az energiahatékonysággal kapcsolatos területeken tevékenykedők számát. Így közvetlenül a kormányok felelnek a szakképzett munkaerő kialakításáért.

Végezetül ez az ajánlás azért is fontos, mert el kell érni, hogy az emberek pozitívabban tekintsenek a műszaki területeken végzett és a kétkezi munkára. A kampányok bemutathatják a különböző munkaterületeket, és rávilágíthatnak, hogy a fizikai munka alapvető fontosságú, stabil jövőbeli kilátásokat kínál, és nem feltétlenül kevésbé

érdekes, mint az irodai munka.

Infrastruktúra

8. ajánlás

A hálózati rendszer optimalizálása és fejlesztése a termelőtől a végfelhasználóig, a megújuló energiaforrások előnyben részesítésével

Javasoljuk, hogy az Európai Bizottság kezelje prioritásként a hálózat optimalizálását:

1. Az energiabiztonság és -megbízhatóság javítása a megújuló energiaforrásokba történő beruházások, energiátárolással kapcsolatos kutatások végzése, valamint az intelligens kezelés megvalósítása révén.
2. Olyan beruházási terv kidolgozása, amely iránymutatásokat tartalmaz a tagállamok számára a hálózat helyi szintű és határokon átnyúló fejlesztéséhez.
3. A hálózat fejlesztése a központosításban és a decentralizációban rejlő lehetőségek és előnyök figyelembevételével. Eseti alapon meg kell valósítani a lehető legenergiahatékonyabb lehetőséget.
4. Olyan mechanizmusok bevezetése, amelyekkel nyomon lehet követni a finanszírozás megfelelő felhasználását, valamint érvényre lehet juttatni az uniós szabályokat annak érdekében, hogy a végfelhasználók teljes mértékben megtapasztalhassák a beruházás előnyeit, a vállalatok pedig meg tudjanak felelni az előírásoknak.
5. Annak szorgalmazása a tagállamok körében, hogy nyújtsanak segítséget a polgároknak az intelligens fogyasztásmérők és az energiahatékony források használatában, vezessenek be pénzügyi ösztönzőket annak érdekében, hogy a beszállítók és a fogyasztók energiahatékony gyakorlatokat alkalmazzanak, valamint mérlegeljék annak a lehetőségét, hogy létrehozzák a polgárok számára az energiátárolás és -termelés keretrendszerét.

Indokolás:

Ez az ajánlás azért fontos, mert mind a termelők, mind a végfelhasználók szempontjából számos előnnyel jár, ha optimalizáljuk a hálózatot a megújuló energiaforrások használatának lehetővé tételéhez. A hálózati rendszerek optimalizálása növeli az energiahatékonyságot, és előmozdítja a megújuló energiaforrások elterjedését. E megközelítés biztosítja a hatékony energiaszállítást, -tárolást és -felhasználást. Emellett a hálózatfejlesztés elősegíti a stabil energiaárakat, ösztönzően hat az intelligens készülékek használatára, és lehetővé teszi a zökkenőmentesebb energiaellátást.

A fogyasztók és a beszállítók intelligens kezelési rendszerek révén részesülnek a hálózat optimalizálásának és fejlesztésének előnyeiből. A fogyasztók értékes információkhoz férhetnek hozzá az energiafogyasztásról, a beszállítók egyszerűbben nyomon követhetik a keresletet és a termelés hatékonyságát, a korszerűsítési folyamatot pedig tárolási rendszerek egészíthetik ki.

A hálózatoptimalizálás az energiahatékonyság ösztönzésével és az energiaveszteség minimalizálásával nemcsak a költségeket csökkenti, hanem a környezeti fenntarthatóságot is előmozdítja. A fogyasztók szerepvállalásának fokozása, valamint az energiarendszerbe való integrálásuk elősegíti az egyenlő versenyfeltételek megteremtését, és csökkenti a vállalatok befolyását. A széles körű végrehajtáshoz és a polgári szerepvállaláshoz elengedhetetlen az energiahatékonyságot középpontba helyező gondolkodásmód elsajátítása.

Emellett a hálózatok korszerűsítése összhangban áll a kibocsátások csökkentésére, az éghajlatváltozás elleni küzdelemre és a dekarbonizált energiaágazatra való átállásra vonatkozó uniós célkitűzésekkel. E megközelítés alkalmazásával több energiát fogunk termelni, nagyobb energiahatékonyságot valósítunk meg Európában, és kevésbé függünk majd a külföldi forrásoktól. Végezetül ez az új ágazat új munkalehetőségeket fog teremteni, és javítja majd az EU pozícióját a méltányosabb energiarendszer kialakításának globális szereplőjeként.

9. ajánlás

Az energiahatékonyságra összpontosító energiaközösségek létrehozásának elősegítése az uniós polgárok számára biztosított tájékoztatás és pénzügyi támogatás révén

A következő ajánlásokat fogalmaztuk meg:

1. Ösztönözni kell az energiahatékonyságra és a jelenlegi energiaközösségek láthatóságára vonatkozó tájékoztatást. Ennek keretében valamennyi uniós polgár számára érthetővé és hozzáférhetővé tehetnénk az energiaközösségekre vonatkozó információkat, illetve megoszthatnánk egymással az energiaközösségekkel kapcsolatos bevált gyakorlatokat az EU-n belül.
2. Ki kell fejezni a hatékony energiaközösségek kialakítása révén elért gazdasági energiamegtakarítás iránti megbecsülést. Ki lehetne dolgozni például jelenleg még nem létező mechanizmusokat, vagy akár az energiahatékonysági tanúsítványok rendszerét.
3. Segítséget kell nyújtani a helyi közigazgatási szerveknek abban, hogy támogatni tudják pénzügyileg az energiahatékony közösségek kezdeményezéseit. Ehhez felhasználhatnák például a közvetlen uniós forrásokat (például a FEDER alapot).

Amint ezek a közösségek működésre készen állnak, prioritásként az energiahatékonyságot kellene a közösség fő alapelvevé tenni. Ennek keretében például szigeteléssel lehetne ellátni az épületeket, új technológiákat lehetne bevezetni, és közösségi hűtő- és fűtési rendszereket lehetne kialakítani.

Indokolás:

Ez az ajánlás azért fontos, mert az energiaközösségek polgári vagy helyi kezdeményezéseken alapulnak. Az energiaközösségek működésére és finanszírozására vonatkozó pontos információk hiánya azonban eltántoríthat egyes polgárokat az ilyen közösségek kialakításától. Emellett a meglévő energiaközösségek nem *de facto* hatékonyak, és az uniós tagállamok földrajzi és pénzügyi körülményei néha rendkívül eltérőek. Ezért mindenki számára hozzáférhetővé kell tennünk a releváns információkat, valamint meg kell erősítenünk a tagállamok közötti együttműködést, hogy idővel energiahatékony közösségeket alakítsunk ki.

A hatékony energiaközösségek egyik alapelve az energiapazarlás kerülése. Jelenleg az energiaközösségi rendszereken belül az energiaelosztók hiánya akadályozza a hulladékmentesség elérését. Gondoskodnunk kell arról, hogy a magánszereplőket ösztönözzék az energiaközösségekhez való csatlakozásra. Az Európai Bizottság például szorgalmazhatja a tagállamok körében, hogy állítsanak ki energiahatékonysági tanúsítványokat magánvállalatok számára, ha energiaközösségekkel működnek együtt. Emellett figyelmet kell fordítani az energiafogyasztás mellőzésének pozitív gazdasági hatására is. Úgy véljük továbbá, hogy méltányosan kell megszabni a közösségek által termelt energiátöbblet árát.

Úgy gondoljuk, hogy a helyi közigazgatási szervek a legmegfelelőbb szereplők arra, hogy a kapott uniós források egy részét az energiaközösségek támogatására fordítsák,

mivel a polgárok vélhetően nagyobb bizalommal viseltetnek a helyi közigazgatási szervek, mint a nemzeti kormány iránt. A helyi közigazgatási szerveknek azonban szem előtt kell tartaniuk, hogy az energiaközösségeknek mindenki számára hozzáférhetőnek kell maradniuk pénzügyileg azáltal, hogy a forrásokat a jövedelmük alapján osztják el a polgárok között. Emellett a helyi közigazgatási szervek által kezelt források segíthetnek a polgároknak hozzáférni a közösségek energiahatékonyságának javításához szükséges szakértelemhez ahelyett, hogy ehhez a saját vagy a közösség megtakarításait kellene felhasználniuk. Ezenkívül magukat az energiaközösségek részét képező polgárokat is fel kell hatalmazni arra, hogy közvetlen hozzáférést kapjanak az uniós forrásokhoz, és kezeljék azokat.

Végezetül az előző három elem megvalósítása után gondoskodnunk kell arról, hogy az energiaközösségek az energiahatékonyság elsődlegességének elvét helyezték a fejlődésük középpontjába. Ezt az épületek szigetelésével, valamint olyan hűtő- és fűtési rendszerek kialakításával tehetik meg, amelyek hozzájárulhatnak az elpazarolt energia mennyiségének csökkentéséhez.

10. ajánlás

Energiahatékony közösségek kialakítása a felelős fogyasztás és a fokozott helyi energiatermelés érdekében

Javasoljuk az energiaközösségek kialakításának ösztönzését a tagállamokban.

Az Európai Uniónak és a tagállamoknak együtt kell működniük annak érdekében, hogy finanszírozást és szakértelmet biztosítsanak az energiaközösségek támogatásához. E változás hajtóerejét a helyi önkormányzatok képezhetik.

Az energiaközösségek ösztönzésének egyik fő aspektusa, hogy a 2030-ig tartó időszakokra szóló európai energiahatékonysági irányelvben egyértelmű célkitűzéseket határozzanak meg. Az energiaközösségek energiatermelésének kötelező nyomon követése értékes adatokkal szolgálhat az előrehaladás nyomon követéséhez, valamint a fejlesztésre szoruló területek, az új jogszabályok és a szakpolitikai célkitűzések körülhatárolásához. Alapvető fontosságú az energiaforrások diverzifikálása az egyes tagállamokban azok egyedi jellemzői és erőforrásai alapján. Javasoljuk, hogy intelligens technológiák (például LED-lámpák, energiahatékony fűtési rendszerek) alkalmazásával csökkentsék a fogyasztást.

Az EU-nak a következőkre is figyelmet kell fordítania:

- Olyan rendszerszintű változtatások végrehajtása, amelyek lehetővé teszik az emberek számára az „első az energiahatékonyság” elv alkalmazását.
- A helyi és a megújuló energia népszerűsítése.
- A tudatosságnövelés, a kisgyermekkoról kezdődő oktatás és a polgári szerepvállalás ösztönzése.

Indokolás:

Ez az ajánlás fontos környezetünk védelme és bolygónk megőrzése szempontjából – nemcsak a saját érdekünkben, hanem a jövő nemzedékeit egyaránt szem előtt tartva. Ha helyi energiaközösségekre támaszkodunk, az fokozni fogja az energiabiztonságot és az energiafüggetlenséget Európában, ami elősegíti a paradigmaváltást a termelés és a fogyasztás terén.

Ezzel az ajánlással biztosítható, hogy Európában mindenki igénybe vehesse az energiaközösségek segítségét az energiaszegénység leküzdéséhez. Ez az ajánlás nemcsak energiahatékonysági megoldásként szolgálhatna, hanem az összes polgár bevonásán alapuló társadalmi részvétel és demokrácia előmozdításával arra is lehetőséget adna, hogy pezsögőbb legyen az élet a helyi közösségeken belül.

Épületek

11. ajánlás

Az épületek energiahatékonyságának növelése

Javasoljuk, hogy az EU támogassa a tagállamokat annak érdekében, hogy jelentősen több épületen végezzenek energiahatékony felújítást. A törekvések középpontjában a lakóépületeknek kell állniuk.

A tagállamokat támogatni kell az olyan lakóépületek felújításának megkönnyítése érdekében, amelyekben alacsony jövedelmű emberek élnek. A nemzeti szintű versenyek segíthetnek a bevált és átvehető megoldások (modellprojektek) azonosításában.

Az uniós tagállamokat fel kell kérni arra, hogy biztosítsanak adókedvezményt azoknak a tulajdonosoknak, akiknek az ingatlanjában a bérlők többségének nem ér el egy bizonyos szintet a jövedelme. Utóbbi hatékonyan ösztönözné a házak felújítását. Gondoskodni kell arról, hogy ez a bérlők és a bérbeadók érdekeit egyaránt szolgálja. Különösen el kell kerülni, hogy a bérlőket kilakoltassák annak érdekében, hogy magasabb bérleti díjakat szabhassanak meg.

Minden uniós polgárnak (akár bérlő, akár tulajdonos) lehetőséget kell biztosítani arra, hogy ingyenes tanácsadásban részesüljön a saját otthona energetikai helyzetét illetően (egyablakos ügyintézés). Az ajánlás az energetikai helyzet javítását célzó támogatási és segélyezési lehetőségeket is magában foglal.

Indokolás:

Ez az ajánlás a következők miatt fontos:

- Már számos uniós irányelv létezik a középületekre (energiahatékonysági irányelv), a nem lakóépületekre (közelmúltban elfogadott, épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv) és a különböző típusú új épületekre (az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv) vonatkozóan. Ezért kell a lakóépületekre összpontosítani.
- Az uniós irányelvek csak akkor lehetnek eredményesek, ha azokat az egyes lakástulajdonosokat elérve nemzeti és helyi szinten is végrehajtják.
- Számos uniós tagállamról elmondható, hogy az alacsony jövedelmű emberek gyakran különösen kedvezőtlen energetikai feltételekkel és strukturális körülményekkel rendelkező, magas energiaköltségű házakban élnek.

Közlekedés

12. ajánlás

A tömegközlekedés vonzerejének növelése az utasok számára

Javasoljuk, hogy az Európai Bizottság készítsen rendszeresen tanulmányokat annak érdekében, hogy valamennyi tagállamban fokozni lehessen a városi és elővárosi személyszállítási rendszerek energiahatékonyságát.

E tanulmánynak ki kell terjednie a tömegközlekedési rendszerek átfogó számbavételére, valamint a villamosításuk és vonzerejük teljes körű értékelésére. Ez a megközelítés lehetővé teszi a meglévő rendszerek hiányosságainak és gyenge pontjainak azonosítását, és rávilágít a tagállamok által alkalmazható, példaértékű gyakorlatokra.

A tanulmány eredményei alapján az Európai Bizottság különféle támogatásokat hozhat létre a tagállamok számára a közlekedési rendszereik vonzerejének és villamosításának szükség szerinti fokozására irányuló beruházásokhoz. A tanulmánynak referenciaként kell szolgálnia a jelenlegi helyzethez, és segíteni fog az Európai Bizottságnak az egész Európára vonatkozó célkitűzések meghatározásában. A rendszeres nyomon követés elősegíti a rendszer teljesítményének folyamatos javítását, valamint az energiahatékonyság fokozását.

Indokolás:

Ennek az ajánlásnak az a célja, hogy javítsa az életminőséget a tömegközlekedés optimalizálása révén. Utóbbi elengedhetetlen a mindennapi tevékenységekhez, és energiahatékonyabb, mint ha mindenki saját autóval jár. E tanulmánytól olyan gyakorlati eredményeket várunk, amelyek megkönnyítik az energiahatékonysági elvek végrehajtását. Bár a tömegközlekedés energiahatékonyabb, mint a személygépkocsik használata, a rendszer kihasználatlansága arra enged következtetni, hogy fennállnak bizonyos akadályok, amelyekkel foglalkozni kell. Az Európai Bizottságnak meg kell vizsgálnia e kihasználatlanság okait.

Ha hatékonyabbá, kényelmesebbé és hozzáférhetőbbé tesszük a tömegközlekedést, javíthatjuk az összeköttetések minőségét, és csökkenthetjük a gazdasági és széndioxid-kibocsátási hatást. Ezáltal pedig arra ösztönözhetjük az embereket, hogy magánjárművek helyett a tömegközlekedést válasszák. Emellett a tanulmány a városi területek magas népességkoncentrációjának figyelembevételével olyan testreszabott jövőbeli közlekedési kombinációkat javasolhat, amelyek javítanak az energiahatékonyságot, amire égetően nagy szükség van az éghajlatváltozás miatt. E megközelítés hozzáadott értéke, hogy figyelembe veszi az egyéni és közforgalmú közlekedést, valamint a közlekedési módok jövőbeli fejlődését. Betekintést nyújt a különböző uniós tagállamokban megfigyelt konkrét esetekbe is.

13. ajánlás

A legenergiahatékonyabb közlekedési módok megvalósítása Európa-szerte: az áru fuvarozás elterelése a közutakról, a személyszállítás elterelése a repülőgépekről, és „a vasút mindenképp előtérbe” elvének bevezetése

Javasoljuk, hogy ösztönözzék a vállalatokat és az embereket arra, hogy a nagyobb energiahatékonyság érdekében válasszák a vasutat. Ennek érdekében a következőket ajánljuk:

1. A vasútvonalak villamosítása a szén-dioxid-kibocsátás csökkentése érdekében.
2. A vasúti infrastruktúra korszerűsítése.
3. Az útvonaltervezés és a jegyvásárlás digitalizálása az ügyfélművelődés érdekében.
4. A tagállamokat összekötő vasútvonalak szabványosítása, és a vasutak beépítése a helyi közlekedési rendszerekbe.
5. A menetrendek kiigazítása a rövidebb menetidő biztosítása érdekében.
6. A vasúti közlekedés ösztönzése a rövid távú utakat kínáló légitársaságokkal és a buszokkal kialakított verseny érdekében.
  - Rövidebb menetidő lehetővé tétele nagy sebességű vasúttal.
  - Jobb minőségű szolgáltatások, például étkezőkocsik, wifi, hálókocsik stb. kialakítása.
  - A nagyobb csomagok és kerékpárok elhelyezésének lehetővé tétele az összes vonaton.
7. A vonatok megtöltése megfizethető árazás révén.
  - Különleges jegytípusokhoz kapcsolódó promóciók: családoknak, diákoknak, időseknek, fogyatékosokkal élőknek és alacsony jövedelmű csoportoknak szóló jegyek.
  - A teherárudíjak megfizethetővé tétele.
8. A kivezetett vasútvonalak megnyitása: a lezárt vasútvonalak jelenleg semmilyen funkciót nem töltenek be.
9. Az EU peremterületeinek összekapcsolása.
10. Az említett ajánlások végrehajtásának megkönnyítése érdekében javasoljuk a beruházások és a támogatások növelését:
  - A rövid távú magánberuházások ösztönzése az általános állami tulajdonjog és ellenőrzés megőrzése mellett.
  - A fosszilis tüzelőanyagok megadóztatása, a légi jármű-üzemanyagokat is beleértve.

Indokolás:

Ez az ajánlás azért fontos, mert a vasúti közlekedés és a teherfuvarozás olyan kulcsfontosságú terület, ahol gyors energiahatékonysági előnyök teremthetők. Az

ökológia, a gazdaság és a technológia jövőjének biztosítása cselekvést kíván meg. Ennélfogva a személy- és áruszállítás vonzóbbá és hatékonyabbá tételét javasoljuk. Ehhez európai szinten kell fellépnünk.

A vitacsoport polgárai által végzett értékelés eredményei

Szám	Az ajánlás címe	A támogatás mértéke	A támogatottság aránya
8	A hálózati rendszer optimalizálása és fejlesztése a termelőtől a végfelhasználóig, a megújuló energiaforrások előnyben részesítésével	5,25	96%
3	Globális példamutatás az energiafüggetlenség és az energiahatékonyság növelése terén	5,18	92%
9	Az energiahatékonyságra összpontosító energiaközösségek létrehozásának elősegítése az uniós polgárok számára biztosított tájékoztatás és pénzügyi támogatás révén	4,96	91%
11	Az épületek energiahatékonyságának növelése	4,89	90%
4	Az energiahatékonysági célkitűzések elérése mindenki cselekvőképességének megerősítése révén	4,87	87%
12	A tömegközlekedés vonzerejének növelése az utasok számára	4,83	91%
2	Az energiahatékonysággal összefüggő lakásfelújításhoz való méltányos jog finanszírozása	4,73	87%
1	Az energiahatékony fogyasztói magatartás kialakításához szükséges feltételek megteremtése	4,71	84%
10	Energiahatékony közösségek kialakítása a felelős fogyasztás és a fokozott helyi energiatermelés érdekében	4,64	84%
13	A legenergiahatékonyabb közlekedési módok megvalósítása Európa-szerte: az áru fuvarozás elterelése a közutakról, a személyszállítás elterelése a repülőgépekről, és „a vasút mindenk előtt” elvének bevezetése	4,55	79%
6	Az energiahatékonysági ágazatban dolgozók szakképzettségének javítása az Unióban	4,49	82%
7	A jövő megteremtése zöld oktatás révén	4,48	82%

5	Az uniós irányelvek végrehajtásának irányítása és nyomon követése	4,19	72%
---	---	------	-----